გაზეთის ელექტრონული ვერსია ინტერნეტში:
http://www.opentext.org.ge/lelo

ლელო

№ 2
(11 356)

7 – 10 იანვარი, 2000 წ. ფასი 40 თეთრი

გამოდის 1934 წლის 13 აპრილიდან

გილოცავთ ქრისტეშობის ბრწყინვალე დღესასწაულს!

ვერონი ყველაზე ძლიერ ფეხბურთელად მარადონას მიიჩნევს!

5

ოლიმპიური სგიპენდიანტები მოჭადრაკეებიც იქნებიან

როგორც ამას წინათ გაუწყეთ, „ლელო“ №99, 1999 წ), საქართველოს ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა ეუტერან ოლიმპიელთა სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით სეოკ-ის აღმასკომის დადგენილებით, 2000 წლის 1 იანვრიდან არასაბიუჯეტო შემოსავლებიდან ოლიმპიური პენსია დაენიშნოთ ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონებსა და პრიზიორებს (შესაბამისად 120, 100, 80 ლარის ოქლებს — 60 და მამაკაცებს 65 წლის ასაკიდან

როგორც სეოკ-იდან გვაცნობეს, ოლიმპიელთა ზეპოსმენტებულ კატეგორიას დაემატება საჭადრაკო ოლიმპიადებში გამარჯვებული და პრიზიორი მოჭადრაკეები. ასაკის შესაბამისად პირველი სტიპენდიანტი გახდა ლეგენდარული ნონა გაფრინდაშვილი.

საინფორმაციო „ბუმათი“

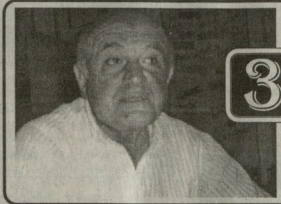

3

რაზომ აუჯანყდა საქართველოს კალათბურთის ფედერაციას ცნობილი არბიზრი ბურგან ქურიძე?

ახალი ამბები სფფ-დან

გაიმართა სფფ-ს მწვრთნელთა საბჭოს ამა წლის პირველი შეხვედრა. საკითხთა შორის განსაკუთრებით საუურადღებო იყო მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევი მატჩების კალენდრის ვარიანტების განხილვა. წარმოდგენილი იყო ოთხი ვარიანტი. ამოსავალი არის ფიფას მიერ შემუშავებული თარიღები, რომელსაც გვერდს ვერც ერთი ვარიანტი ვერ უუვლის.

მაინც რომელი ვარიანტია ჩვენთვის უფრო მისაღები და ხელსაყრელი? ნაკრების მწვრთნელები მიიჩნევენ, რომ ასეთი არის მესამე ვარიანტი, მაგრამ ეშვიობენ, მეტოქეებმა დათმინ, ისინი ხომ თავიანთვის სასარგებლო ვარიანტზე გა-

იხ. მე–6 გვ.

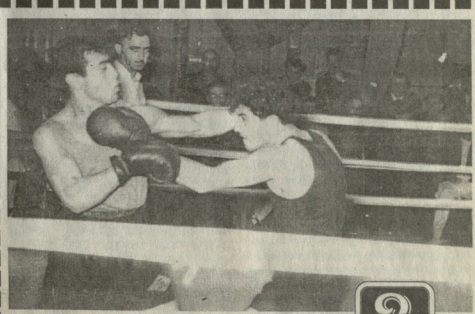

2

„ნოგანი თორთლაძე ნავდვილად სწორუპოვარი მებრძოლი იყო, რინგზე გაბედულად და ჭკვიანად მოქმედებდა“...

პროფესიონალები დაიცავს საფეხბურთო მწვრთნელებს

„გუჯო, საფეხბურთო მწვრთნელთა ინტერესები დაცულ უნდა იქნეს“ — განაცხადა დავთ ჯიფიანმა და სფფ-ს მწვრთნელთა საბჭოს წევრებს სთხოვა მხარი დაუჭიროს მის წინადადებას. მწვრთნელთა პროფკავშირების შექმნის თაობაზე. კოლეგებმა ერთმხად მიიღეს ეს წინადადება, რაც იმას ნიშნავს, რომ ამიერიდან საფეხბურთო კლუბები ერთპიროვნულად, ხშირად ხელაღებით და მწვრთნელთა საზიანოდ ვეღარ მიიღებენ გენდიდან მწვრთნელთა განთავისუფლების გადაწყვეტილებას. მომავალში ალარც მწვრთნელებზე გაუცემელი ხელფასები დარჩება ვალად კლუბს და სპეციალისტთა უმუშევრობის საკითხიც ჰაერში გამოკიდებული არ იქნება.

4

რობერტო პარლოსი: „ყოველდღიურად 30 საჯარიმო დარტყმას ვასრულებ“

მსოფლიოს საკლუბო ჩემპიონატი

A ჯგუფი • I ტური

რეალი (ესპანეთი) – ალ-ნასარი (საუდის არაბეთი) 3-1

კორინთიანსი (ბრაზილია) – რაჯა (მაროკო) 2-0

5

რობერტო ბაჯო: „პირველი ნაბიჯები სერიოზულ ფეხბურთში ძნელი იყო“

5

მარადონას რჩეულ ფეხბურთელად ალიარების სიხარული ჩაუმწარდა

6

არჩილ გოგიაშვილი – ოსბაა ბენდერი ფილემ და ქაკ შირაკმა გაიხსენეს...

სპორტი და პოლიტიკოსები

ეს მოსკოვის მერი იური ლუჟკოვია

2

„დათვები“ კვლავ ჩემპიონობაზე ოცნებობენ...

მილიონრებიც განქორწინდნენ

ცნობილი ამერიკელი მილიონერი ტედ ტერნერი და ასევე ცნობილი ჯეინ ფონდა, რომელმაც მსახიობობის გარდა აერობიკით და ბრწყინვალე საოჯახო საშზარეულოს წევნით შეაჯავრა თავი თანამემამულეებს განქორწინდნენ. ტელეკომპანიისა ტნ-ის დამფუძნებელი ტედ ტერნერი, როგორც ცნობილია კეთილი ნების თამაშების დამფუძნებელ — ორგანიზატორიცა და ამერიკის ორი ჰოკეის კლუბის მფლობელია.

შეგახსენებთ, რომ ცოლქმრობის პერიოდში ტერნერი და ფონდა საქართველოსაც ეწვივნენ და ხვანეთიც მოინახულეს.

ᲩᲔᲛᲘᲡᲘ ᲒᲣᲜᲓᲘ

ᲒᲐᲗᲣᲘᲡ „ᲓᲐᲗᲕᲔᲒᲘᲡ“ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲝᲪᲐᲜᲔᲑᲘ

უცნაურად წარიმართა საქართველოს მეცხრე ეროვნული ჩემპიონატი რაგბიში უმაღლესი ლიგის გუნდებს შორის. ბათუმის „დათვებმა“, როგორც თავის დროზე გაუწყეთ, ერთი ტურით ადრე გაინაღდეს ჩემპიონის ოქროს მედლები. ბოლო ტურში „დათვებმა“ ხელვაჩაურის რაიონის ანგრისის სტადიონზე უმასპინძლა თბილისის „ლოკომოტივს“-1-ს და დაამარცხა რეინგზელები დიდი ანგარიშით — 60:27, გამარჯვების შემდეგ ინტერვიუზე სიამოვნებით დაგვეთანხმა მთავარი მწვრთნელი **რამაზ სპასაძე**.

რამაზ სპასაძის სავიზიტო ბარათიდან: წარმოშობით ქუთაისელი კაცია, სხვადასხვა დროს წვრთნიდა ქუთაისის „ლოკომოტივს“, „ვერეს“, „ოჩამჩირეს“. არის საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი, სპორტის ოსტატი, აღზრდა ბევრი სახელოვანი მორაგბე, 1998 წლის პრეზიდენტი ბათუმის „დათვების“ მთავარი მწვრთნელი.

„დათვებმა“ მისი ხელმძღვანელობით შარშან ვერცხლი, წელს კი ოროგრიც იოქვა, ოქროს მედლები მოიპოვეს.

● *ᲑᲐᲢᲣᲛᲘᲡ ᲠᲐᲒᲑᲘᲡ ᲤᲔᲓᲔᲠᲐᲪᲘᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲨᲝᲑᲘᲗ ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲦᲬᲔᲣᲚᲘ ᲡᲐᲒᲐᲜᲒᲔᲑᲝ ᲔᲤᲘᲐᲜᲝᲑᲘᲗ ᲠᲝᲒᲝᲠᲘ ᲠᲘᲛᲓᲘᲡ ᲛᲔᲪᲮᲠᲘᲡᲛᲔ ᲐᲠᲘᲡ?*

— რემპიონატი კარგად იყო ორგანიზებული, სპორტული თვალსაზრისითაც გაცილებით საინტერესო. შეიმჩნიოდა, რომ ჩვენთან შესახვედრად ყველა საგანგებოდ ემზადებოდა, ეს საერთოდაც ასეა, ძლიერთან ყველას სურს თავის გამოჩენა. პირველივე ტურიდან ხელი ვიგდეთ ლიდერობა და ბოლოამდე შევინარჩუნეთ. აუცილებლად უნდა ითქვას რომ არა ავტონომიური რესპუბლიკის მეთაურის ასლან აბაშიძის დიდი თანდგომა, ასეთ წარმატებას ვერ მივაღწევდით. აჭარაში დღეს ყველა პირობაა რაგბის შემდგომი განვითარებისათვის. აჭარის რაგბის კაპიტანის პაოზიდენტი ილია წულუკიძე, რომ ოტყვიან, თითქოსდაც გენეზე ზრუნავში და ყველა პრობლემას ჩანასახშივე აგვარებდა.

„დათვებს“ უამრავი ნაღდი გულშემატკივარი გაუჩნდა. თამაშის სანახავად სულ უფრო მეტი და მეტი მაყურებელი მოდის, ეს კი ძალიან ბევრს ნიშნავს სპორტმენებისათვის.

● *თქვენ თქვით, რომ „დათვების“ წინააღმდეგ ყველა საკანონიერად ემზადებოდა, ცხადია, ასე იქნება მომავალშიც, მით უმეტეს, რომ უკვე ჩემპიონები ხართ...*

— ამიერიდან წინააღმდეგობა მეტი გვექნება და პასუხისმგებლობაც. ჩემპიონის ტიტული აუცილებლად უნდა დავიცვათ. მომავალი ჩემპიონატი გაცილებით ძნელი იქნება, მაგრამ ტიტულს აუცილებლად შეეინარჩუნებთ, გუნდში საამისო განწყობილება ჰეფიდნეკ სუფევს.

● *მეტოქეებზე რას იტყვით?*

— ძნელი თამაშები გვქონდა თბილისის „კოჰეთთან“ და „ლოკომოტივი“-1-თან, არამის სპორტულ კლუბთან, რომლებიც, საერთოდ, ძლიერი კოლექტივები არიან, სასიამოვნოა, რომ რაგბის დონე ჩვენში მაღლდება.

● *მეკობრეულ გაკაცენად ის მიგვიჩნიეს „დათვებმა“ ღირსებას რომ იცავდნენ ჩემპიონატში...*

— ესენია: ძმები ემზარ და ნუგზარ ბაგნიეძები, კახა მამიკიძე, თამაზ ფხაკაძე, ბაატა ძოწენიძე, გელა ფირცხალავა, ზურაბ რეხვიაშვილი, ეგზარ გეგუჩაძე, ზვიად გოგიჩაიშვილი. დავით აშვეთია, დავთი აბაშიძე, ნიკა აბდალაძე, გოგა გურეშიძე, კოტა გიორგაძე, ლევან გაბელაია, ლევან შერვაშიძე, გოჩა ხონელიძე, გიორგი ჩიტინიძე, თენგიზ თევდორაძე, ირაკლი სვანიძე, გიორგი დავლაძე, გიორგი ჩირგაძე, მამეკა ჯანაშია, გაბრიელ წულაძე, დავთი ქემოძე, ირაკლი ნინიძე, ჯანო დოლიძე, მიდეია ლლონტი, ირაკლი ბარიბულიძე, ჯანა ჩხარტიშვილი, ალეშანდრე მოლაშია და გიორგი სვინტრაძე, ეს იმის მოწმეა, რომ ბათუმელ „დათვებს“ გრძელი სკამის იმედი აქვს და იგი მომავალში კიდევ უფრო შთამბეჭდავ წარმატებას მიაღწევს. ამაზე ორი აზრი არ არსებობს. პირველ რიგში ავამაღლებთ დისციპლინას, გავამაკრეფთ რეკიმს და ვიმეფილნენით, რომ ახალი წარმატებებით გავახარებთ გულშემატკივრებს.

„დათვებს“ დიდი გამოცდა ელის, გასცდა ეფრპის საკლუბო ჩემპიონატშიე უნდა სცადოს ბედი...

ᲘᲚᲘᲐᲜᲐ ᲝᲗᲐᲠ ᲛᲣᲠᲯᲘᲚᲘᲫᲔ
გაზეთ „ლელის“ საკუთარი, კორესპონდენტი აჭარაში

ᲡᲣᲠᲐᲗᲝᲜᲘ: ბათუმის „დათვები“

1984 წ. საქართველოს ველოსიპედისტთა ერთი ჯგუფი და ლეგენდარული ედი მერქსი თბილისის ცენტრალურ ველოტრეკზე. მარცხნიდან: ალექსანდრე თავაძე, მირონ ბარაშია, ედი მერქსი, ომარ ფხაკაძე, ვანო რთველიაშვილი, შალვა სალარეიშვილი, თენგიზ გიორგაძე, გივი ფარცვანია, იური შარმაზანოვი და ავთანდილ გუნია.

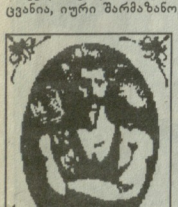

ისტორიული ფოტო საოჯახო ალბომიდან

ფოტო მოგვაწოდა **ᲐᲕᲗᲐᲜᲓᲘᲚ ᲒᲣᲜᲘᲐᲛ**

ᲜᲝᲒᲔᲜᲘᲐ

ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲐ ᲬᲐᲠᲡᲣᲚᲗᲐᲜ...

უტევს ნოგენი თოთლაძე (ცარიელზე), 1948 წ.

არ შევცდებით თუ ვიტყვით, რომ ქართული ჭრიგის სკოლის ღირსეული წარმომადგენელი ნოგენი თორთლაძე ერთ-ერთი ყველაზე ორიგინალური მოკრიგე იყო ქართული სპორტის ისტორიაში. მისი დროის ამ ერთ-ერთ უძლიერეს მოკრიგეს რუსუულიკურ თუ საკავშირო ტურნირებში დიდი ბრძოლები და ოფლისღვრის ფასად უხდებოდა სპპაჭიო კვარცხლბეკზე ასვლა. ნამდვილად სწორედაი მებრძოლი იყო, რინგზე გაბედულად და ჭკვიანად მოქმედებდა. რაც მთავარია, უალრესად დახვეწილი, უმაღლესი ტექნიკის წყალობით და ჭრიგის ყველა ნიუანსის ღრმა ცოდნით პირველსავე რაუნდში აუღებდა ალალოს მოწინააღმდეგს და შემდეგ ბრძოლას საკუთარი სცენარის მიხედვით წარმართავდა, მასზე ამბობდნენ, რომ ეშმაკი მოკრივე იყოო. ჭრიგს სწორედ ასეთი მებრძოლები ალამაზებენ.

მარცხნიდან: ნოგენი თოთლაძე, ვანო მარკოზოვი და თენგიზ გეფაძეები

მაშინ ჭრიგს სულ სხვა ფასი და წონა ჰქონდა. 50-იან და 60-იან წლებში იმ წონით კატეგორიაში, რომელშიც ნოგენია ასპარეზობდა, მოკავალი საბელოვანი სპორტმენი აკსაფიძეა პროტეზნის უძლიერესის საფლასოვის ჩვენი თანამეგობელი სწორედ მათთან მძიმე ბრძოლებში აღწევდა თავდაჯერებულ გამარჯვებას და პირად ჯეროვან ახალი სპორტული ჯილდოებით ავსებდა. იყო საქართველოს მოკავლეზის ჩემპიონი, სპორტსაზოგადოება „ტორპედოს“ საკავშირო პირველობის ორგზის ლაურეატი, ასევე სპორტსაზოგადოება „შრომითი რეზერვების“ საკავშირო ჩემპიონატის ორგზის პრიზიორი, მრავალ საგალაქთაშორისო და საკავშირო სამატჩო შეხვედრებში გამარჯვებული. რა თქმა უნდა, წარმატებათა ასეთი სია ნებისმიერი მოკრივის ბიოგრაფიას დაამშვენებდა. ჭრიგის დიდმა პატიოსანმა ვანო მარკარიეს კარგად იცოდა მისი ყველა ფეხრილი და მათ შორის ნოგენისაც, როგორც მოკრივის, დადებითი და უარყოფითი თვისებები და მაინც, ნიკეიერი მწვრთნელი 50-იანი წლების თავის აღსაზრდელებიდან დიდ სამეულს გამოყოფდა: თენგიზ გეფაძეს, ბოკოლია ლომიძესა და ნოგენი თორთლაძეს. ეს არ იყო შემთხვევითი, რადგან ისინი თავიანთი მაღალი საშემსრულებლო ოსტატობით აღვილად აღფრთვანდნენ გულშემატკივრებს.

როცა რინგის კვადრატზე მოასპარეზე ნოგენია თავის სტაჟიანი შეეიდოდა, ისე მოხდენილად ასრულებდა ყველა ილეთს, რომ კაკუს ეგონებოდა კი არ იბრძვის, არამედ ცეკვავსო. დიახ, მისი ჯიგელი ასპარეზობა ჭარიელი ცეკვების იმიტაციას მოგაგონებდათ, რაც მთავარია, სახელოვანმა მოკრივემ მოგებაც და წაგებაც ლამაზად იცოდა, რინგის ყველა კუთხეში ერთ-ერთ ამის აკეთებდა, ასე შერჩა ქუთაისელების მეხსიერებას ქართული კრიგის ღირსეული წარმომადგენელი, სპორტის ოსტატი ნოგენი თორთლაძე.

განვლილმა დრომ ნიჭიერ სპორტსმენს მოკრიგის ხელთათმანი გვერდზე დადადებინა და ქუთაისის პოლიტექნიკურ უნივერსიტეტში აიფეული წლების მანძილზე სათავეში უდგას ფიზიკულტურის კათედრას, თუმცა შრომით საქმიანობა აღრეც დაიწყო. 50-იან წლებში ნოგენია ქუთაისის საავტომობილო ქარხანაში მუშაობდა და საკმაო წარმატებითაც. მუშური სინდისით და სუფთა ხელებით მას გარკვეული წვლილი შეეტანდა ქართული ავტომობილის წარმოებაში.

ეს მისი დამსახურებაა, რომ ქუთაისის პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის დიდი სპორტული დარბაზი, უნივერსიტეტის სტუდენტებს გარდა ქუთაისელი ფეხბურთელების, მოეიდაეებისა და სპორტის სხვა სახეობის წარმომადგენლების საწვრთნელ-სავარჯიშო პოლიგონს წარმოადგენს. დარბაზი თავად აღჭურვა უფასოდ და უსასყიდლოდ.

ნოგენია ყველა ქუთაისელისათვის საყვარელი, კოლორიტული ფიგურაა, ხოლო მისი ხალამი ქუთაისელი იეფრონ საკვაჭნოდაა ცნობილი. აქვე რამდენიმე მთგანს შემოგთავაზებთ:

ერთ დღეს პოლიტექნიკური უნივერსიტეტის პიერავლიას კათედრის გამგეს, წარსულში ცნობილმა კალთაურთელმა ოტია თვალაკაძემ ნოგენია შინ მიიპატიჟა ჯერ მარაწში ჩაიყვანა, ხოლო სუფრას რომ მიუჯდნენ, მასპინძელმა სტუმარს უთხრა: ხომ ხედავ, ლეონოს თავლის ფერი აქვს, როგორც კი ზემოთ ამოვტანთ შავდებაო. ნოგენიამ უპასუხა, შენც ადექი და ლეონო მარაწში დალიეო...

ერთი ნაცნობი ნოგენიას საღამოს ბინაზე უტიკაედა. მასპინძელმა ყურმილი აიღო, ხმაზე იცნო ვინც იყო, თუმცა მასთან ლაპარაკი არ სურდა და უპასუხა: ეს ბინა არ არის, გასტრონომიული მაღაზიაა. ამ კაცმა ყურმილი დაკიდა. ამის შემდეგ რამდენჯერმე გამეორდა ზარი. ნოგენია ერთსა და იმავეს უპასუხებდა. ერთხელაც ნოგენია ტელეფონის ზარის ხმამ შეაღაშფოთა. მასპინძელმა კვლავ გაიმეორა რომ გასტრონომის მაღაზია იყო. უცნობმა ჰკითხა, თქვენ ვინა ხართო. ნოგენია არ დაიბნა და უპასუხა, ძეხვი ვარ „დოკტორსკაია“, ორი მანეთი და 90 კაპიკიანი.

ნოგენია შეეიბრებაზე მიემგზავრებოდა და ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში ყველაზე ადრე აბარებდა გამოცდას პარტიტურიაში. კათედრის გამგეს კოტე ადრიდონიძეს არაჩილ ებრალიძეს დაავალა გამოეკითხა სტუდენტი, როცა ნოგენიამ ბილეთის კითხვებს სუსტად უპასუხა, დამატებით შეეკითხნენ, როდის დაიწერა კომუნისტური პარტიის მანიფესტი. ნოგენი დაჯდა და ფიქრობს თუ როდის დაიწერა მანიფესტი. საკუთარ თავს დაესვა კითხვა, მაინც როდის უნდა დაწერილიყო და განაგრძო ფიქრი, 1917 წელს რევოლუციაა მოხდა და კომუნისტებს მანიფესტის დასაწერად არ ეცალათ. 1919-20 წლებში სამოქალაქო ომის ვითარებაში ვის ეცალა რაიმეს დასაწერად. 1922 წელს ნეპი დაიწყო; 1924-ში ლენინი გარდაიცვალა და თავისუფალ თარიღად მიჩნია 1923 წელი — სწორედ იმ წელს დაიწერა მანიფესტია. იყო ნოგენიას პასუხი.

ნოგენია კრიგში საბჭოთა კავშირის ნაკრების შემადგენლობაში შეიყვანეს. გუნდი ამერიკის შეერთებულ შტატებში მიემგზავრებოდა. „წასული“ წინ დამიბარეს და გამაფრთხილებელი საუბარი ჩამიტარეს, როგორ უნდა მოვქცეულიყავი, რა არ ‘უნდა გამეკეთებინა და ა.შ.“ ბოლოს მეუბნებიან:

— კარგი, თანხმა ვართ, რომ წაგიგზავნეთ ერთად, მაგრამ ხომ იცი, ამერიკაში არ უნდა დარჩე!

— რას ამბობთ, ბატონო! — წამოვიყვირე მე, — ამერიკაში თუ დავჩერი, მერე ვის მოვეფეთ ამერიკაში ვიფეთო?!.

ნოგენიას განათლების სამინისტროში მეგობარი გიზო ბერაძე შეხვდა. რაზე ხარ ჩამოსული? — ეკითხება გიზო ნოგენიას.

— კოლეგიის სხდომაა, კათედრის გამგედ მამტიკიცებენ!

— რომლის?

— ფიზიკულტურის!

— არ დაეთანხმო, არ დაეთანხმო

— ეუბნება გიზო, — ფიზიკულტურის კათედრაზე არ დაეთანხმო, კიბერნეტიკას მიაწექი!

— რატომ კიბერნეტიკას? — შეეკითხა ნოგენი გიზოს.

— მოდაშია ახლა!

— მერე, რა გამგებენ მე კიბერნეტიკის?

— . რავა, ეს იცი?

ᲖᲣᲠᲐᲑ ᲯᲐᲒᲐᲠᲯᲐᲫᲔ
ქუთაისი

11×11

ᲮᲣᲗᲘ ᲬᲚᲘᲡᲐ ᲒᲐᲐᲮᲓᲐ

ეს წმინდა საფეხბურთო გამოცემა ალალად შეიეგვარა მკითხველმა და უბრალესად ფეხბურთის მოყვარულებმა. დღეს, 7 იანვარს, ეს გაზეთი 753-ედ ხედება მადლიერ მკითხველს. მადლიერსო, ვამბობთ იმიტომ, რომ „11X11“ ფეხბალეს მაჟყვება და მისხალ-მისხალ აღნუსხავს ქართულ და კვალდაკვალ ფეხბურთში მიმდინარე მოვლენებს. ფეხბურთის ქომაგებსაც მეტი რა უნდათ. თუმცა, როგორ ამა, მეტი სურთ, მეტი უნდათ, განსაკუთრებით სამამულო ფეხბურთიდან, მაგრამ... თავად გაზეთი წერს: „აარაერთხელ დანანებით აღგვინიშნავს, ფეხბურთელებნი, რომ ჩვენს მეხალეს შრომობდნენ (სამუშაო დღე 11 საათზე გვიწევება და ღამის 3 საათზე მთავრდება) ქართული ფეხბურთის ბედს ხომ ალალეკ არ დაჰყიდდა“. ეგეშარატეკ!

გილოცავთ მინი ოუბილეს, კოლეგებო!

ფეხბურთის ოოდნა. მისი წესების ოოდნაცა

250 და კიდევ რამდენიმე პასუხი ფეხბურთის წესებზე

პასუხები შეკითხვებზე შეიმუშავეს ფეხბურთის სპეციალისტებმა – სფფ-ს სამსაჯო-საინსპექტორო კომიტეტიდან. კომიტეტი მიიჩნევს, რომ მათ მიერ შემოთავაზებული კითხვა-პასუხი დაეხმარება არა მხოლოდ ფეხბურთის გულშემატკივრებს, არამედ სპეციალისტებს, მსაჯებს, მწვრთნელებს, საფეხბურთო მოედნების ხელმძღვანელებს და თვით ფეხბურთელებს.

20. როგორია საფეხბურთო კარების ზომები?

– კარების სიგანე უნდა იყოს 7 მ. 32 სმ კარის ძელებს შორის, კარის სიმაღლე 2 მ. 44 სმ მიწის ზედაპირიდან ხარახის ქვედა კიდემდე.

21. როგორ უნდა მოიქცეს მსაჯი, თუ საფეხბურთო კარების ბადე არ არის გამართული. ე.ი. არის საშიშროება, რომ კარებში მოხვედრილი ბურთი შეიძლება გაკარდეს გარეთ?

– ასეთ შემთხვევაში ნებისმიერ ადამინისტრაციას მოიყვანოს წესრიგში კარის ბადე თამაშის დაწყებამდე.

22. რა მასალისაგან აშზადებენ კარებს?

– კარებს ამზადებენ ხისგან, მეტალისაგან ან სხვა მასალისაგან, რომელებიც დაუშვებელია საფრთხეშორისი საბჯოს მიერ.

23. თუ ოფიციალური თამაშის დროს კარების ხარახა დაზიანდა, სათადარიგო კი არ არის, შეიძლება თუ არა ამ დროს დაზიანებული ხარახა შეეცვალოთ ტრანსით ან ბაწრით.

– არ შეიძლება.

24. შეიძლება თუ არა ფარი ძელებს შორის კარის ხარახან და ბადის შორის ნაითვალოს საფეხბურთო მინდვრის ნაწილად?

– არ შეიძლება.

25. როგორ შეშოაქეთ ბურთი თამაშში და ზიანებული კარების აღდგენის შემდეგ?

– თუ ბურთი იყო თამაშში, ხოლო თამაში შეჩერდა კარის ელემენტების დაზიანების გამო და ბურთი ამ დროს არ იყო კარის ბაკნის ფარგლებში, აგრეთვე სხვა დარღვევის აღგილი არ ჰქონია, მაშინ თამაში განახლდება სადაო ბურთის გდებით იმ აგილიდან, სადაც თამაში გაჩერდა.

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „ლელოს"№1.

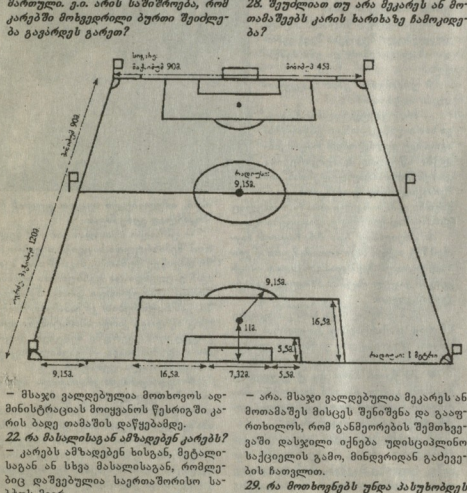

– მსაჯი ვალდებულია მოთხოვოს ადმინისტრაციას მოიყვანოს წესრიგში კარის ბადე თამაშის დაწყებამდე.

22. რა მასალისაგან აშზადებენ კარებს?

– კარებს ამზადებენ ხისგან, მეტალისაგან ან სხვა მასალისაგან, რომელებიც დაუშვებელია საფრთხეშორისი საბჯოს მიერ.

23. თუ ოფიციალური თამაშის დროს კარების ხარახა დაზიანდა, სათადარიგო კი არ არის, შეიძლება თუ არა ამ დროს დაზიანებული ხარახა შეეცვალოთ ტრანსით ან ბაწრით.

– არ შეიძლება.

24. შეიძლება თუ არა ფარი ძელებს შორის კარის ხარახან და ბადის შორის ნაითვალოს საფეხბურთო მინდვრის ნაწილად?

– არ შეიძლება.

25. როგორ შეშოაქეთ ბურთი თამაშში და ზიანებული კარების აღდგენის შემდეგ?

– თუ ბურთი იყო თამაშში, ხოლო თამაში შეჩერდა კარის ელემენტების დაზიანების გამო და ბურთი ამ დროს არ იყო კარის ბაკნის ფარგლებში, აგრეთვე სხვა დარღვევის აღგილი არ ჰქონია, მაშინ თამაში განახლდება სადაო ბურთის გდებით იმ აგილიდან, სადაც თამაში გაჩერდა.

26. შეიძლება თუ არა ოფიციალური მატჩის ბაკარებე საფეხბურთო კარებზე ბადეების გარეშე?

– არ შეიძლება.

27. როგორი ფერთი უნდა შეიღებოს კარები?

– კარის ძელები და ხარახა უნდა შეიღებოს თეთრი ფერით.

28. შეუძლიათ თუ არა მეკარეს ან მოთამაშეებს კარის ხარახაზე ჩამოკიდება?

– არა. მსაჯი ვალდებულია მეკარეს ან მოთამაშეს მისცეს შენიშვნა და გაიყვანოს ეთამაშ, რომ განმეორების შემთხვევაში დასჯილი იქნება უდისციპლინო საქციელის გამო, მინდვრიდან გაძევების ჩათვლით.

29. რა მოთხოვნებს უნდა პასუხობდეს კარების ბადე?

– 1. ხელის არ უშლიდეს მეკარის თამაშს.

– 2. უნდა გამოირიცხოს ბურთის გარედან დარტყმის შესაძლებლობა.

– 3. უნდა გამოირიცხოს ბურთის გარეთ გავარდნის შესაძლებლობა.

– 4. ბადემ უნდა ჩაჭრას ბურთის მოძრაობის სიჩქარე, როდესაც ის ხვდება კარებში, რათა არ გამოვარდეს ისევ მინდორში.

– 5. ხელოვნური ბოჭკოსაგან დამზადებული ბადის თოკები არ უნდა იყოს ქერელის და ჯუთისაგან დამზადებულ თოკებზე წვრილი.

30. მსაჯმა თამაშში მოედნის უკარგისობის გამო თამაში ჩაშალა, გუნდებმა გადაწყვიტეს ჩაეტარებინათ ამხანაგური შეხვედრა, აქვს თუ არა მსაჯს უფლება მიიღოს მონაწილეობა ამ თამაშში?

– არა აქვს უფლება.

(გაგრძელება იუწყება)

ქართული ფეხბურთის მშვენება – გაიოზ ჯეჯელავა

დაბადებიდან 85 წლისთავისთვის

ქართული ფეხბურთის მატიანეში „ოქროს ასოებითაა ჩაწერილი სწორუპოვარი მარჯვენა გარემბრძის გაიოზ ჯეჯელავის სახელი. სწორედ მან თავის თანაგუნდელებთან – ძველი „დინამოს" წევრებთან ერთად ბორის პაიჭადის თაოსანობით – ჩაუყარა საფუძველი – ახალი წარსულში ჩვენ ერთ-ერთ სიამაყეს – ქართულ ფეხბურთს, რომელიც მოელი ნახევარი საუკუნის მანძილზე შთაგონებული, არტისტული და სანახაობრივად წარმტაცი სპორტული თამაშის ეტალონად ითვლებოდა.

აბა, შემთხვევითი ხომ არ არის, რომ თვით თანამედროვე რუსულ სპორტულ პრესაში ბეჭდავება ხოლმე წერილები, რომლებიც პირდაპირ ნოსტალგიური სევდითაა გამსჭვალული ქართული ფეხბურთის მიმართ.

მაშ, რაღა უნდა ვთქვათ ჩვენ, უფროსი თაობის გულშემატკივრებმა? მაგრამ არა მარტო ამ გრძნობებით, არამედ იმის სურვილით, რომ ობიექტურად განვსაზღვროთ, თუ „ვინ ვინ არის" ქართული ფეხბურთის ისტორიაში, ნაკარნახევია ეს სტრიქონები.

ვფიქრობ, რომ 60-წლიანი გულშემატკივრობის „სტაჟი" უფლებას მაძლევს. მიმგამოთ სკეპტიკურად (ზოგჯერ – ნიჰილისტურად) განსწყობილ ახალგაზრდა ფეხბურთის მოყვარულებს: დიახ, ფეხბურთი წინ წავიდა, განსაკუთრებით, სათამაშო პროცესის ინტენსიფიკაციისა და ტაქტიკური ნახაზის გართულების თვალსაზრისით. მაგრამ სად არიან ტალანტები, საფეხბურთო ვირტუკვლავები?

განა შეიძლება ჩვენ თანამედროვეთაგან, ერთ-ორი გამონაკლისის გარდა, ვინმე შევდაროს წარსულის კოლოფეკს – დაწყებული პაიჭაძით და ჯეჯელავით და დამთავრებული (სამწუხაროდ) ყოფილითა და დარსაკლიანთ? ხომ სასაცილოა ამის გაფიქრებაც კი, არა?

ჰოდა, გაიოზ ჯეჯელავა, რომლის სპორტული კარიერა ჯერ კიდევ ნახევარი საუკუნის წინ დამთავრდა, ჩემი ღრმა რწმენით, ქართული ფეხ. საზოგადოდ, ე.წ. საბჭოთა ფეხბურთის ყველა დროის საუკეთესო მარჯვენა გარემბრი გასდგამ.

ჩემი თუ არ გეკერათ, მიმართეთ რუსულ საფეხბურთო ცნობებსა და წიგნებს, მაგალითად, მოსკოველი გამოცემულ ცნობარს (Ю. Лукашин "Звезды большого футбола. М. 1988"), სადაც გარკვეული წერია, რომ თბილისის „დინამოში" გამოსულთანაა – 1938-1948 წლებში – ე.ი. ფაქტიურად შვიდი სეზონის მანძილზე (ოთხი წელი ხომ მისის პეროიდან დაეშმახვა) გ. ჯეჯელავა ექვსჯერ იყო დასახელებული საუკეთესო საბჭოთა ფეხბურთელთა შორის, აქედან სამჯერ ზედიზედ (1938-1940) – პირველ ნომრად და ეს მაშინ, როდესაც ბრწყინავდნენ განთქმული მოსკოველი გარემბრები: ბ. სეფინსაწნი, ვ. ტროფიმოვი, ა. გრინინი, გ. ბელაჩოკი.

ამას დაეძენ, რომ 1940 წ. გაიოზ – ეროთადერთი ქართველი – შეიყვანეს საუკეთესო საბჭოთა სპორტსმენების ათეულში. ეს დიდი ოფიციათობა იყო მუდამ!

მარჯვენა გარემბრების ისტორიულ რეტროსპექტიცაცაში (ცხადია, საბჭოთა არეალში) ჯეჯელავას კონკურენტებად ჰყავდა ჩვენი ბრწყინვალე ფორვარდები ალფა მეტრეველი და ვლადიმერ გუცაევი შესახებაც. ელვარე ნიჭითა და ამოუწყნარი ფიზიკებით ჯეჯელავას ნამდვილი მემკვიდრე იყო ჩვენი შუადღრეული მარცხენა გარემბრობი მიხეილ მეესხი. არსებითად, ისინი ერთი რანგის ტალანტები იყვნენ.

მაგრამ, უდავოა, რომ საბრძოლო სულისკვეთებით და დაუოკებელი ენერგიით გ. ჯეჯელავა ამ საზოგე შესანიშნავ ფორვარდზე მაღლა იდგა. ერთ მიბრძანეთ, ვინ აიძოფედოდა რუს პოეტს ეგენი ეკატუშენკოს დაეწერა (ლექსდ!) ასეთი ფრიად არარომდინარული სტრიქონის:

"Моя душа бы пожелала
да невозможно пожелать,
чтобы Гайоза Джеджелава
увидеть на поле опять."

არა, ბატონებო, ყოველივე ეს შემთხვევით არ ხდება. ენდეთ ფეხბურთის ძველ გულშემატკივარს, რომელსაც კარგად ახსოვს გაიოზის ფეხბუტიც „დინამოს" შემადგენლობაში (1938 წ. 18 მაისს) და მისი „ბედის სიმღერაც" 1948-წლის სეზონის ბოლოს.

ყველა, ვისაც კი უნახავს გაიოზ ჯეჯელავა მოედანზე, განსაკუთრებით, მისი გაფურჩქვნის წლებში (ასეთები კი, სამწუხაროდ, სულ უფრო ცოტანი ვრჩებით), მას უდიერი პატივისცემით ეხსენებს და უმადლეს შეფასებას აძლევს ამ საფეხბურთო ოსტატობას.

გ. ჯეჯელავა იყო არა მარტო ფინტების დიდოსტატი, „ონნგალორი და აკრობატი ფეხბურთის მოედანზე", როგორც მას უწოდებენენ, არამედ დაუშრეტელი სპორტული ენთუსი და ენერგიის მებრძოლი, უდიდესი ოპტიმისტი, ლადი, მხიარული ადამიანი, რომლისთვისაც თამაში სიამოვნებისა და სიხარულის წყარო იყო.

ამიმწურავად დაახასიათა ბატონი გაიოზი მისმა განძეულმა პარტნიორმა ბორის პაიჭაძემ: „მოედანზე იგი თავს ისე გრძნობდა, როგორც თევზი წყალში. ჩინებული რეაქციისა, უსაფრ. არტისტზამდე აყვანილი ტექნიკა, მოსაზრების საოცარი უნარი, ძლიერი ფიტრეკა ორივე ფეხით, და ისიც, ნებისმიერი მგდომარეობიდან, მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი, საცირკო ტრიუკების მსგავსი მახვილგონიერული ფინტები – ყოველივე ეს ბაიოზ ჯეჯელავას დაცვისა და მეკარეთა ნამდვილ რისხვად აქცევდა".

მოკლედ გავიხსენო გ. ჯეჯელავას საფეხბურთო ცხოვრების ყველაზე ნათელი ეპიზოდები. ასეთი იყო უკვე მისს საფეხბურთო მატჩი თბილისის „დინამოს" შემადგენლობაში (მოსკოვის „ცრლია სოვეტოვს" წინააღმდეგ – 5-3), სადაც მან ორი ბურთი გაიტანა და უმალვე მაყურებლის სიმპათიები დაიმსახურა. ეს იყო, რომ ტკვავინ „ეროთი ნახეთ შეეკიანა".

მოსკოველის საფეხბურთო სამყარომ ჯეჯელავა „აღმოაჩინა" 1938 წლის 14 ივლისს „ტორპედოსთან" მატჩში (3-3), სადაც პირველად გასცლით თამაშში გაიელვა მისმა საფეხბურთო ტალანტმა. ცნობილმა ჟურნალისტმა მ. რომმა თავის წერილში მას „თვალშეუფვლები და მოუხელთებელი" უწოდა.

1939 წელი 12 მაისს თბილისელებმა პირველად აგემეს დამარცხება თავიანთ მოსისხლე მეტოქეს მოსკოველ „დინამოს" (4-1) და ამ მატჩის ნამდვილი გმირი იყო გაიოზი, რომელმაც სამი ბურთი გიანტანა. იმავე წლის 18 ნოემბერს მოსკოველ ცდკა-სთან დაუეწყრა მატჩში (5-4) მან რამდენიმე წუთით ადრე საფინალო სასტვენამდე ულამაზესი გადამწყვეტი ბურთი გიიტანა და საბოლოო წერტილი დაუსვა ამ ლეგენდად ქცეულ შეხვედრას.

ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი გამარჯვება ომამდელ სეზონებში 1940 წელს მოსკოველ სსკა ჩემპიონსა და თასის მფლობელთან – მოსკოველ „სპარტაკთან" (2-1) კვლავ ჯეჯელავას „საბერნეფსოო" მატჩი იყო და მან ბოლოც გადიტანა. იმავე წელს ლენინგრადელ „დინამოსთან" შეხვედრაში (5-0) გაიოზმა ხუთი წუთის განმავლობაში სამი ბურთი გიიტანა! ეს სეზონი მისი სპორტული ფორმის „აკეკი" იყო.

ომის პერიოდში იმუელებიმმა ოთხწლიანმა პაუზამ, ცხადია, თავისი ფილი დაასვა მის თამაშს, მაგრამ 1945 წლის მოწურული რუმინეთში გამართულ ერთ-ერთ ამხანაგურ შეხვედრაში გაიოზმა ხუთი (!) ბურთი გიიტანა. რუმინელებმა მის თამაშს არტისტული უწოდეს.

უკვე ამ წელს ჯეჯელავა გუნდის ვიცე-კაპიტანი იყო: ბ. პაიჭაძის მძიმე ტრავმის შემდეგ კი მას გამოაყავდა მოედანზე ჩვენი გუნდი, რომელმაც ღირსეულად დაამთავრა 1947 წლის ჩემპიონატი და მესამე ადგილი დიაკავა.

1948 წლის სეზონი გაიოზისათვის უკანასკნელი იყო. დაუეწყარია მატჩი მოსკოვის „ტორპედოსთან" (3-1), სადაც სამივე ბურთი მან გიიტანა. თვით თავის ამ ბოლო სეზონშეც კი გაიოზი ეკუნდის საუკეთესო ბომბარდირი გახდა – 11 ბურთი 21 თამაშში. ცხადია, რომ მუხეიდავად სოლიდური საფეხბურთო ასაკისა (32 წელი) მას კიდევ შეეძლო მოედანზე გამოსვლა, მაგრამ ამჯობინა წასვლა „დიდი" ფეხბურთიდან.

მომდევნო წლებში იგი მუშაობდა უფროს მწვრთნელად ჯერ ცნობილ 35-ე საფეხბურთო სკოლაში, რომელიც ერთ-ერთი დამპარსებელიც იგი იყო, შემდეგ ხნებში – მოსკოვის გუნდ ვვს-ში და მშობლიურ „დინამოში". 1956 წ. ბ. ჯეჯელავა სათავეში ედგა საკარიელოს ნაკრებს, რომელმაც სსკ-ა ხალხთა სპარტაკიადის საფეხბურთო ტურნირში მე-2 ადგილი დიაკავა.

კიდევ ბევრი რამის თქმა შეიძლებოდა ბატონ გაიოზის, როგორც ფეხბურთელისა და პიროვნების შესახებ.

ვუსურვოთ მას ჯანმრთელობა და დიდხანს სიცოცხლე და მაადლობა ეუთრთო ყოველივე ამისათვის, რაც მან გააკეთა ქართული ფეხბურთისათვის.

ბუდუპალ ტორაძე

გიგლა ფირცხალავას მეკრარული შარი

ანზორ კვაჭაძის ხსოვნას

ბათუმის ნავთობგადამამუშავებელი ქარხნის სპორტულმა დარბაზმა წარსულში ცნობილი გოლკიპერის, თბილისისა და ბათუმის „დინამოს" ოსტატ ფეხბურთელთა გუნდის წევრის სპორტის ოსტატ ანზორ კვაჭაძის ხსოვნისადმი მიძღვნილი თასის გათამაშებას უმასპინძლა — მინიფუტბურთში. გამარჯვებისთვის 8 გუნდი იბრძოდა, პირველ მატჩში კი ბურთი თამაშში ჩაჩარა ანზორის ცხრა წლის შვილიშვილმა — გიორგიმ.

მესამე სპრიზო ადგილისათვის ბრძოლაში მე-2 მიკრორაიონის სპინონო — სფეშლოატაკელი კატრიის გუნდმა 3-2 მოუგო „ტერმინალის" ფეხბურთელებს.

ფინალში კი ერთმანეთს შეჰხვდნენ ბათუმის თამაშოს გიორთანელის კომბინატისა და სამტრედიის „ლოკომოტივის" გუნდები. ანგარიშით 4-2, გაიმარჯვეს ბათუმელმა სპორტსმენებმა.

გამარჯვებულს გადაეცა ბრონეის თასი, სასატო სიგელები და 150 ლარის ფულადი ჯილდო. პრიზიორებმა კი სიგელებთან ერთად 100-100 ლარი მიიღეს.

გამარჯვებულებს ამილოდებდა ანზორ კვაჭაძის ვაჟი - დავითი. ტურნირი ტრადიციული გახდება და საერთაშორისო სტატუს შეიძენს.

ოთარ მურჯანიძე,
„ლელოს" სპ. კორ., ბათუმი.

წერილი «ლელოს»

ქალაბაურთის ფედერაციამ რეფერენდუმი ნაუცგამთვალ, გენდენციურად ჩაატარა

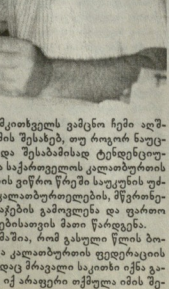

ბერძანე ტერეფენკა

მინდა მკითხველს ვამცნო ჩემი აღშფოთება იმის შესახებ, თუ როგორ ხდებამთვალდ, და შესაბამისად ტენდენციურად მოხდა საქართველოს ალეთბურთის ფედერაციის ვიწრო წრეში საუკეთესო უძლიერესი ალეთბურთელების, მწვრთნელების, მსაჯების გამოვლენა და ფართო საზოგადოებისათვის მათი წარდგენა.

საქმე იმაშია, რომ გასული წლის ბოლოს შედგა ალეთბურთის ფედერაციის სხდომა, სადაც მრავალი საკითხი იქნა განხილული. იქ არაფერი თქმულა იმის შესახებ, რომ ფედერაციისა ამირეზდა რეფერენდუმის ჩატარებას. ცხადია, არც რეფერენდუმის პირობები განსაზღვრულა.

ოფიციალ დღის შემდეგ, დამოძახეს ფედერაციაში, ვალმოსცეს მოთამაშეთა, მწვრთნელთა და მსაჯების კონკრეტული სია, სადაც მინიშნებული იყო, რომ უნდა შემომეხაზა 12 უძლიერესი ალეთბურთელი, საუკეთესო ხუთეული და თითო საუკეთესო მოთამაშე, წვრთნელი და მსაჯი.

საბედნიეროდ, საქართველოში, წარსულში არაერთი ღირსეული მოთამაშე, მწვრთნელი და მსაჯი გვყავდა. და მხოლოდ ერთის დასახელება არ მიეჩინე მარადუბედად და მიეძართე ფედერაციის თავმჯდომარეს, ბ-ნ გიორგი ვამაძეს, რომ თუ საუკუნის უძლიერესთა გამოვლენას ვეაბიტებდით, ნუ შეოვიფაროგალებდით ერთ-ერთით და დაგვეასებინა უძლიერესო ალეთბურთელ ჯეფენ ანანის მიხედვით (ასეთი წესს ბევრნი ფედერაციამ მიმართა). შეეთანხმებით ხუთხუთი უძლიერესი დაგვეასახელებინა. ამის მიხედვით, დაუეოვნებელივ შეტანენ ცვლილებები ანკეტებში.

ჩემს გაოცებას საზღვარი არ ჰქონდა. როცა ტელეეფზიით შეეიტყეე, რომ ფედერაციამ შეეკაშა ხმები, მოაწყო ბრიფინგი ტელეეფზიის და პრესის წარმომადგენელებისათვის და რატომდაც შეცვალა შეთანხმება და საუკეთესო მწვრთნელები და მსაჯები წარმოადგინეს არა ანბანის მიხედვით, არამედ რნეულთა გამოყოფით. გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია, რომ რეფერენდუმის შედეგის შეკაშებისა მოხმენელობა არ მიაღებინეს მსაჯთა კოლეგიის და მწვრთნელთა საბჭოს თავმჯდომარეებს...

გაოცებას იწვევს ის ფაქტი, რომ ხუთ საუკეთესო მსაჯთა შორის, პირველ რნეულად მინიეული იქნა ბ-ნი ოიოლანდ ხოფერაკი, რომელიც თავად მონაწილეობდა ხმების დათვლაში ფედერაციის ინ ქცერე ჯგუფის წევრთა შორის, რომელთა უმეტესი ნაწილი 20-25 წლის ვანმალლაბში ძალთან შორს იყვნენ კალათბურთიდან. ამიტომ არ არის გასაკვირი, რომ მათი შეფასება არარაკეული იქნებოდა.

გაოცებას იწვევს ის ფაქტიც, რომ რეფერენდუმში გამარჯვებულ კალათბურთელთა შორის არ არიან ისეთი გამორჩეული კალათბურთელები, როგორიცაა ეოფილი თბილისის „დინამოსა" და საბჭოთა კავშირის ნაკრების წევრები გურამ აბაშიძე და ლევან ინწკირველი, მაშინ, როცა დასახელებულია სერგეი კოკალეკოვი, რომელმაც თბილისში ისწავლა თამაში და როცა სპორტსმენად ჩამოყალიბდა, გადავიდა კიევის გუნდში და წლების განმავლობაში წარმატებით თამაშობდა ეოფილი თბილისის „დინამოს" და „ბურევესტნიკის" წინააღმდეგ.

იმედს ვიტოვებთ, რომ მაშინ, როდესაც საუკუნის დამთავრებამდე მოელი წელი რჩება, კალათბურთის ფედერაციაა აუჩქარებდაც, კალათბურთში მოღვაწე დამსახურებული ბალის აზრის ბა გათვალისწინებით, ერთგვნად დაადასებს თითამაშეთა, მწვრთნელთა და მსაჯთა ინ ჯგუფს, რომელთაც უზარმაზარი წვლილი შეიტანეს ქართული კალათბურთის განვითარებაში და სათანადო ავტორიტეტიც შესძინეს მას.

მურმანს ძურიძე,
საერთაშორისო არბიტრი,
საქართველოს კალათბურთის ფედერაციის მსაჯთა კოლეგიის თავმჯდომარე

„დრიბლ სწორად დავითვალოთ“ – გვირჩევს როგერიო კარლოსი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მადრიდი, „რეალის“ და ბრაზილიის ნაკრების მარცხენა მცველი როგერიო კარლოსი – COPA AMERICA-ს ბოლო ჩათამაშებაზე, საფრანგეთი-98-ის ფინალურ მატჩზე, რონალდოზე, თავის „დაკნინებულ“ დარტყმაზე, თუ როგორ ისწავლა დაფიქრება მადრიდის „რეალში“, ბაგდადთან და უბანალოდ ცხოვრებაზე...

● გასული სეზონის ბოლოს ბრაზილიის ეროვნულ გუნდთან ერთად ზედიზედ მეოთხედ მოიგეთ Copa America. რამდენად მნიშვნელოვანია ეს თქვენთვის?

— ამ ტურნირს დიდი ტრადიციები აქვს და სამხრეთ ამერიკაში მისი მოგება ძალიან პრესტიჟულია. აგრეთვე, დიდად მნიშვნელოვანი გამარჯვება იყო ბრაზილიის ნაკრებისთვის, რომელმაც მსოფლიოს ჩემპიონსტვის ფინალური მატჩით ბევრი გაიზარდა. პირადად კი ძალიან ბედნიერი ვარ Copa America-ს მოპოვებით.

● ზოგიერთმა ვარსკვლავმა, კერძოდ, არგენტინელებმა ბატისტუტამ, ვერონამ და თქვენმა თანაგუნდელმა „რეალში“ ოლანდომ, გადაწყვიტეს ეროვნულ ნაკრებში Copa America-ზე მონაწილეობაზე უარი. თქვენც ხომ შეგიძლიათ სამეგობროდ ამუშა ამდაგვარ გადაწყვეტილებათა გამოგეცხადებინათ?

— არა. ჩემთვის დიდი პატივია ბრაზილიის ეროვნულ გუნდში თამაში და კიდევ, ბრაზილიაში მწვრთნელი [illegible] ... ეს რა და ვინ არის [illegible] ეროვნულ გუნდსთვის, და არა ფეხბურთელები.

● კი მაგრამ, 1998 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის შემდეგ, 1999 წლის ზაფხულში (როცა Copa America ჩატარდა) ფეხბურთელებად ამირჩევდა ოფიციალურ ნაკრებში ... ეს ... ?

— ... ეს ... ? ... ? ... ?

ეს ᲣᲘᲙᲒᲚᲝ ᲓᲘᲓᲘ ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘᲡᲘ

გ. ᲑᲐᲛᲠᲔᲯᲔᲚᲘ
ᲑᲐᲠᲝᲜᲣᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲐᲞᲘᲠᲘ ᲓᲘᲓᲘᲜᲘᲫᲐᲜ
„ᲣᲪᲮᲝᲣᲠᲘ ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘᲡ ᲨᲐᲠᲘᲡᲙᲕᲚᲔᲑᲘ"

რობერტო ბაჯიო "BRAVO Sport"-ის ფურცლებზე

1998-99 წლების სეზონში ბაჯოს „ინტერის" შემადგენლობაში არაერთი თავგადასავალი გადახდა. მწვრთნელ ლუიჯი სიმონის შემტკივნეული ხასიათი ჰაჯდა რონალდო სამორანთან, ვენტოლა, პირლო, ჯერარდეფი, მორიერო, იგივე რ. ბაჯო. ისე რომ, შეიძლებოდა კაცი სრულიად იოლად დაბნეულიყო. „ინტერი" ჩემპიონატშიც იბრძოდა და ჩემპიონთა ლიგაშიც, დინო ძოფი მთელ რიგ მოთამაშეებს ქკეკნის ნაკრებშიც იწვევდა. რ. ბაჯომ ითამაშა მნიშვნელოვანი გასვლითი მატჩი უელსელთა წინააღმდეგ, რომელიც ინტალიელებმა მოიგეს – 2-0, მაგრამ შემდეგ დაშავდა და ხანგრძლივი „დასვენება" მოუხდა. „ინტერის" შემადგენლობაში მხოლოდ 25 ნოემბრის გამოჩნდა ჩემპიონთა ლიგაში მადრიდის „რეალის" წინააღმდეგ და თანაც მისთვის დამახასიათებელი ბრწყინვალებით – მინდორზე 68-ე წუთზე გავიდა, როცა ანგარიში იყო 1-1. 85-ე და 90-ე წუთებზე მისმა გოლებმა „ინტერს" გამარჯვება მოუტანეს – 3-1. „ჩეზენაროსტიკეთი სალამის მოწმენი გახდით, ხოლო რობერტო ბაჯო პირდაპირ დიდებული იყო" – განაცხადა „ინტერის" მკვლერნიე მასიმო მორატიმ.

სწორედ იმ მინერტში, როდესაც ბაჯო დაუბრეწდა ბუნდს, რომლის საქმეები ადწყო, ფურნალმა „ინტერმა", რომელსაც უკვე 38 წელია გამოსცემს ეს სპეციალური კლუბი, ერთობლივი ინტერეფენ აიღო რონალდოსა და ბაჯოსაგან. აქ ბევრ საყურადღებო რამეზე იყო ლაპარაკი.

...ალი, როგორ უპასუხებდა კითხვებზე ბაჯო.

● *თქვენ ორივენი პირველ ნომრებად, მნიშვნელოვნად საუკეთესოებად თამაშობთ.*

რ.ბ — არ მივიწერე თავს ასეთად. ვფიქრობ, ადამიანმა იმის მოუხდავად, როგორ იარლიყებსაც არ უნდა აკერებდნენ, საკუთარი მე უნდა შეინარჩუნოს, უნდა დარჩეს ისეთად, როგორიც არის. ეს იმის მოუხდავად უნდა მოხდეს, რომ შენი თითოეული ფესტი იმპირად არის ინტერპრეტირებული, რომ პირველი ნომერი ხარ, ანდა უკეთესია ვიქცევ, ასეთად მიგიჩნევენ. მთავარია, საკუთარი თავით იყო კმაყოფილი, მასთან ჰარმონია მქონდეს.

● *ბაჯომ პირველი ნომრის წოდება გარეგან უფიდეს ზეწოლისთანაც არის დაკავშირებული.*

რ.ბ. — თუ როგორ უნდა გაუძლო ამ გარეგან მომფილნრე გავლენას, ეს ადამიანის ხასიათზეც არის დამოკიდებული. ყოველთვის ეკიდოლმი თავიდან ამეცალენა ეს გავლენა.

● *როგორი გრძნობა გეუფლებოთ ამის შეგრძნის შემდეგ, რომ ბულს შემატკივრებს ძალიან უყვარხართ?*

რ.ბ. — ეს ძალიან სასიამოვნო გრძნობაა. მშვენიერია, თუმცა ძნელი ასახსნელია, რატომ. მართალია, ისეც ხდება, რომ დღეს შენ ყველაზე საყვარელი პიროვნება ხარ გუდშმატკივრებისათვის, ხვალ კი ყველაზე საძულველი. ეს ჩვენი პროფესიის ერთ-ერთი თავისებურებაა, რაც ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს. ყველ ჭალაში ყველ კლუბში თვით უნდა იყო პასუხისმგებელი იმისათვის, რომ ასეთი პოპულარული ხარ. თუმცა ყველაფერს ის წყვეტს, რას აკეთებ ფეხბურთის მინდორზე.

● *ორივენი ვუნდერკინდები იყავით.*

რ.ბ. — ვფიქრობ, ისეთი სიმეოვნება, რომელსაც ბავშვობაში განიცდიდით, როცა. ფეხბურთის ეთამშობდით, შემდეგში არასოდეს განმეორდება. ბავშვობიდანვე ვოცნებობდი ფეხბურთელი გავმხდარიყავი. სკოლაში იძულებით არ დავდიოდი, მაგრამ მაინც ვამჯობინებდი მეტი მეთამშა. შემდეგ დგება მომენტი, როცა გეუფლება აზრი, რომ შენი მომავალი ფეხბურთთან არის დაკავშირებული და მას თითქოს აღარაფერი გაშორებს. თუმცა ჩემი პირველი ნაბიჯები სერიოზულ ფეხბურთში მაინც ძნელი იყო. დასაწყისშივე დავშავდი, რომელშაც კინალამ სამოლოდ დაუსვა წერტილი ჩემს საფეხბურთო კარიერას. შუდნიკად ვეფერთხოდი ისს, რომ პროფესიულ ფეხბურთში მომავალი არ მეკნეოდა. ისე კი, ბევრი ბიეჭნა, და არა მხოლოდ ნაკეიერი, ოცნებობს გახდეს დიდი ფეხბურთელი.

● *ორივენი მუხლი დაგიზიანდათ?*

რ.ბ. — ამის გამო მთელი ორი წლის განმავლობაში არა ვთამაშობდი. ეს დრო არა და არ გადიოდა. ამ დროს საკუთარ თავთან ბრძოლა იმართებოდა, ვისეანაკ დამპარებას ან თუნდაც უბრალო თანაგრძნობას ელი, საერთოდ არაფერს იღებ. ვეცდილობდი ჩემებურად მებრძოლა ამ სიძნელეებთან. ზოგჯერ ხომ საწამლავიც. წამალი ხდება.

● *ორივენი დრამადმორწმენე ადამიანები ხართ.*

რ.ბ. — ვფიქრობ, სულიერება აუცილებელია არა მარტო ჩვენს საქმეში, არამედ ყველა ადამიანის ცხოვრებაშიც. თითოეულს თავისი ცხოვრების გზა აქვს, მაგრამ საკუთარი, პირადი გრძნობებიც. 20 წლამდე დავდიოდი ეკლესიაში (ალთოლეკაში — *რედ.*), შემდეგ კი ბუდიზმს გავეცალი. ამან დადებითი თვისებების ახალი ალიები შემმატა, თითქოს მაქვს ოდაცა ეთილი ენერგია, რომელიც შემიძლია სხვისაც გავუნაწილო.

● *რა არის თქვენთვის ინტერი?*

რ.ბ. — ეს არის კლუბი, რომელმაც საშუალება მომცა დიდ ფეხბურთის დაბრუნებისაკენ.

● *რა გელით მომავალში?*

რ.ბ. — არ ვიცი. ახლა მხოლოდ „ინტერზე" ვფიქრობ, შემდეგ კი ნაკრებზე.

საფეხბურთო ცხოვრება კი გრძელდებოდა, მაგრამ არცთუ მთლად ისე, როგორიც ამას ბაჯო ელოდა. „ინტერი" მეტად არათანაბრად თამაშობდა, ხან ძლიერად, ხან ყოველად უფფრუნლად. ჩემპიონატის მე-17 ტურში წააგო ბოლონიაში, ამასთან, „ეუზებე სინიორიმ და დავიდო ფონტურანმა აჩვენეს, რომ უბაჯოთაც კარგად შეეძლოთ გოლების გატანა. სამაგიეროდ, მომდევნო ტურში, როცა მინდორზე რონალდო არ იყო, ბაჯომ კვლავ გაიბრწყინა. ორი გოლი გაიტანა, „ინტერმა" „ალიარისთან" 5-1 მოიგო. ჯერჯერობით სამ ქულით უტოგოდ რიდი მიდიოდა ნაკრებშიც, სადაც დინო ძოფი ბაჯოს არ იეიწყებდა. იტალიელი მიმომხილველები ალნშანდენენ, რომ რობერტო ნაკრებზე ძალიან დადებით გავლენას ახდენდა.

თანდათან „ინტერის" დაცემა დაიწყო და მას ისეთი რამ დაატყდა თავს, რაც ვერავის წარმოედგინა. XXII ტურის შემდეგ იგი ჯერ კიდევ მეექვსე ადგილზე იყო, XXIV ტურის შემდეგ – მეშვიდეზე. ჩემპიონთა ლიგას მეოთხეფინალში „ბანსესტერ იუნაიტედთან" მარცხის (0-2, 1-1) შემდეგ გამოეთიოვა. XXVI ტურის შემდეგ მეეხუთე ადგილზე დაეშვა. როცა კი შეიქნა სანიშნაშრომები, რომ კლუბი ჩემპიონთა ლიგის შემდგომ გათამაშებაში მონაწილეობის უფლებას ვეღარ მოიპოვებდა, მწვრთნელ ლუიჯი სიმონეს სასწრაფოდ დაატყვანინეს გუნდი, მის მაგიერად რუბინელი მირსა ლუჩესკუ მიიწვიეს. ამან, ცხადია, საკმეს ვერ უშველა. „ინტერის" ეარსკვლავებმა ძალზე უფფრუნალ დაიწყეს თამაში, ეს ბაჯოსაც შეეხო. სამოლოოდ „ინტერმა" ჩემპიონატში მისთვის არნახულად დაბალი, მერვე ადგილი დიიკავა, რაც ნამდვილი კატასტროფა იყო. მართალია, მას ასეთი შედეგითაც, თუ უეფას თასზე არა, ინტერტოტოს თასზე მაინც შეეძლო მონაწილეობა („შეფდგომში უეფას თასზე გადამაგრების შესაძლებლობით), მაგრამ კლუბის ახალ მწვრთნელად დანიშნულმა მარჩელო ლიპის ზაზეითი უარსყო ეს წინადადება, რომელიც გუნდისათვის დამამცირებლად ჩათვალა.

ჩემპიონატში მარცხთან დაკავშირებით რ. ბაჯო დინო ძოფსაც „დაავიწყდა", თუმცა ნაკრების საქმეები კვლავინდებურად კარგად მიდიოდა.

1999-2000 წლების სეზონის დასაწყისადან მიმობნელველებს და გუნდშაცდენთა მიღიონებს ძალიან აინტერესებდათ, როგორ გამოასწორებდა მდგომარეობას „ინტერში" მარჩელო ლიპი. მან ბაჯოს ალუთვა, რომ სისტემატურად ითამაშებდა, მაგრამ... დასაწყისში მწვრთნელი თოვარ ოდეგი ვიერი – რონალდოს წყვილზე ამყარებდა. ასე, ცხადია, მხოლოდ ლიპი არა ფიქრობდა. ან, რა განაცხადა წინა ჩემპიონატის საუკეთესო სნაიპრმა მარსილო ამოროზმან: „ინტერს" მსოფლიოში ყველაზე უფრო ძლიერი თავდასხმა ჰყავს, ვიერი ფიდი ფეხბურთელია, ეს მან უკვე დაამტკიცა, და ამასთან, სუფ ეუმჯობესებს თამაშს. ეს მართლაც ღმერთის ნაწყალობეი ნიეია: მას ჰყავს დაძაბულობაში მტკიცის მიეი დაცვა, შეუძლია ლია „დეიფენსი შეუმნაა" მინდორზე პარტნორებს და ყოველნაირად ეხმარება მათ. მისი თამაში ძალიან მოგწონს. რონალდო კი ჩემი მეგობარი. იგი ყველაზე უკეთესი ფეხბურთელია, და როცა კარგი მზადყოფნა აქვს, საერთოდ ვერავინ შეაკავებს. ამერიკის თასის გათამაშებაში შესაანშნავად მოქმედებდა და გავიმარჯვეთ კიდეც. უნდა გითხრათ, რომ „ინტერის" პრობლემები თავდასმაში კი არ არის, არამედ მინდორის შუაგულში. ეს უკვე მწვრთნელმა ლიპიმ უნდა გამოასწოროს".

შესაძლოა, ვიერი — რონალდოს „ფეუტი" მსოფლიოში მარადიკა საუკეთესო იყოს, მაგრამ ეს ორი თავდასმსმელი ერთად რომ ვერ ამოქმედდა? ჯერ იყო და ვიერი ნეიერზეულად დაშავდა, შემდეგ იგივე მოუვიდა რონალდოს და რამდენიმე თვით ეკიდა თამაშ. ეს ასეთ პრობლემებიც კი ლიპიმ ვერ შეასტოკა წინასწარ მიცემული სიტყვა და რ. ბაჯოს ასპარეზი არ დაუთმო. სასაციოლიკ კია, საშობაო არდადეგები ისე დადგა, რომ რ. ბაჯოს სულ სამიოდე მატჩში თუ მონაწილეობდა და ისიც თამაშის დასასრულს გამოდიოდა მინდორზე. გოლი მას არ გაუტანია.

ერთი სიტყვით, დიდი გამოცანაა, რეალურად როგორ თამაშობს „იქსკოდინო" (ითის კუდი მან უკვე მიიღალა), როგორია მისი ნამდვილი ძალა? ამდენი ხნის პაუზა ყველა შემთხვევაში უარყოფითად მოქმედებს. თანაც როგორი ასატანია, ჯან-ღონით აღსავსე, საღსალამათ ფეხბურთითი მუდმივად სათადარიგოთა სკამზე იჯდეს და არც იკოფეს, როდის ეღირსება თამაში. ეს რომ რომელიმე ახალგაზრდას ეხებოდეს, დიახ, ბატონო, მაგრამ ლუპარკი ხომ მსოფლიო დონის ფეხბურთელზეა, რომელსაც ყველა ქვეყანაში სიამოვნებით მიიღებენ.

ერთი სიტყვით, რობერტო ბაჯოს საფეხბურთო კარიერის კიდევ ერთი თავი, სასურველია ეს თუ არა, აშკარად მოავლინა. რომ ეს უკანასკნელი თავი არ არის, ეს სავსებით ცხადია. ბაჯოს არც ისეთი კრიტიკული ასაკი აქვს და კიდევ რამდენიმე წელს ნამდვილად ამარტს თამაშს. სად? სად ითამაშებს იგი „ვიენტუსს", „ფიორენტინას", „იუვენტუსს", „მილანს", „ბოლონიასს" თუ „ინტერს"? შუდეგი?

P.S. 1993 წელს რობერტო ბაჯო ევროპის №1 ფეხბურთელად აღიარეს და „ოქროს ფუტბოლის" პრიზ „ოქროს ბურთით" დაჯილდოდეს. მან 142 ქულა მოაგროვა და შორს ჩამოიტოვა დენის ბერგკამპი (83). 1994 წელს კი, როცა საუკეთესო ხრიტეო სტიოჩკოვი (210) გახდა, რობერტო ბაჯო (136) მეორე ადგილზე გავიდა.

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „ლელო" №1.

ᲛᲐᲠᲐᲓᲝᲜᲐᲡ ᲘᲠᲒᲕᲚᲘᲗ ᲘᲡᲔᲗ ᲡᲙᲐᲜᲓᲐᲚᲘᲐ

დიეგო მარადონას გარშემო არაერთელ ატეხილა სკანდალი ნარკოტიკებისადმი მის მიწმრაფებასთან დაკავშირებით. პირველად კოკაინის მოხმარებაში მარადონა 1991 წელს ამხილეს, როცა „ნაპოლი" გამოდიოდა და მოეკლა 15 თვით ჩამოშორეს ფეხბურთს. გავიდა სამი წელიწადი და ისევ გამოიბრეკა, ამჯერად ეფედრინის მიეიბაში, რაც ორწელიან დისკვალიფიკაციად დაუჯდა. 1997 წელს მარადონა სამოდამოდ გამოეთხოვა ფეხბურთს, თუმცა მიგდა, რომ უფიბრეთოდ არ შეეძლო ცხოვრება და მწვრთნელობა გადაწყვიტა, — არგენტინის მეორე დივიზიონის „ოლდ ბოისიდანაც" მიიღო მიწვევა.

არგენტინის საუკეთესო საუკეთესო ფეხბურთელად აღიარებამ დიეგო მარადონას კიდევ ერთხელ შეახსენა ოდინდელი დიდება და ოატიმსტურადაც გაწეწეო მომავლისადმი, მაგრამ ახლა უკეთესადერი უკუღმა დატრიალდა. გულის ჩეტეკვა, რომელიც ამ ფეხბურთელს დაემართა ამ დღეებში, ისევ აქცა სკანდალის საბაბად, მხოლოდ მამეფია ნიჩნეკს, რომ დიეგო ისევ ეეგობრობს ნარკოტიკებთან და გულის ეს ჩეტეკვა ამის შედეგია. მისი გარემოცეა, პირადი ადეტები და ბაკურალი ეკმიები კი ავადმყოფობის გამომწვევ მიზეზად ნარკოტიკებს არ ასახელებენ და ირწმუნებიან, რომ მარადონას ისევ აწუხებს წნეგა, როგორც მრავალ ჩვეულებრივ ადამიანს. გულის ჩეტეკვა კი შეიძლება სულ სხვა რამითაც იყოს გამოწვეული. ეს სხვა რამ კი კომპლექსური გამოკვლევით დადგინდება.

P.S. უკანასკნელი მონაცემებით მარადონას დაუფასტურდა, რომ მისი ავადმყოფობის მიზეზი კოკაინის მოხმარებაა.

ᲡᲐᲖᲦᲕᲐᲠᲒᲐᲠᲔᲗᲘᲡ ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘᲡ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

„ᲠᲝᲛᲐᲡᲐ" ᲓᲐ „ᲚᲐᲖᲘᲝᲡ" ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ – „ᲨᲔᲜᲔᲠᲑᲐᲮᲩᲔᲠᲘ"

სტამბოლის „ფენერბაჰჩეს" ყოველთვის ჰქონდა თურქეთის ჩემპიონობის პრეტენზია. მას შემდეგ, რაც აქ ევროფერს გახდა ზარსოფილ ცნობილი თურქი მოთამაშე რიდვან დილმენი, კლუბის ახალმა პრეზიდენტმა ალაზ ილდირიმმა თოგერ ფენერნელად მიწვევა ჩეხი ზდენეკ ზეჰანინ, სანინტერესოა, რომ ზეჰანს არასოდეს უფიშვია ჩეხეთში, სახელი კი ინტალიაში ზოგიგეკა, სადაც სათავეში ედგა „რომასა" და „ლაციოს", თურქეს ამიდი აქვთ, რომ ზეჰანი, ოთხლის ხელმძღვანელობითაც ეს ილეიური კლუბები მშვენიერად თამაშობდნენ, თავს „ფენერბაჰჩეშიც" გამოიჩენს.

„ᲑᲝᲜᲘᲤᲐᲪᲘᲝ" ᲒᲐᲠᲓᲐᲜᲔᲚᲘ ᲒᲣᲜᲓᲘᲐ?

სტამბოლის „ბეშიქთაშის" შემადგენლობის ოთხ ფეხბურთელ ნაბავთ, ოთხ აქ ყველაფერს გერმანელები განსაზღვრავენ. ამ შემდეგ, რაც ერთი ფლოს წინათ, იანგარში კლუბი დატოვა ეეელსელმა ჯონ ტოშაკმა და მადრიდის „რეალში" გადავიდა, მთავარ მწვრთნელად დაინიშნა ცნობილი ეერმანელი სპეციალისტი პაინც ფეფლაკმანი, რომელიც 1992-93 წლებში „ალკათასარის" ჩემპიონობას მოიტანდა. „ბეშიქთაშს" წინასასეზონო მზადება გერმანიაში გაიარა, და, როცა ფეფლაკმანი ავად გახდა (ბუნის ჩეტეკვა მოუვიდა), გუნდს უკვე მეორე მწვრთნელი, ასევე კარგად ცნობილი გერმანელი სპეციალისტი პეტერ ბრიგელი გაუძღვა, დაიწყო გერმანელი თოთამაშეების შეეტნა. ასე აემოძრწნენ „ბეშიქთაშში" მცველები თოთამ ქუნგენი და ილიფერ შაფერი, შეა ხაზის მთამაშე მარკუს მიეუნი, თავდამსმელი ერნენ მარტინი და გერმანელი წარმოშობის თოერი, კიდევ ერთი ნაბეკარამცველი ატლა ბირიკი. მეკარედ კი ნიგერიელი ეკე შორუეზე მიიწვიეს.

„ᲨᲝᲠᲒᲣᲜᲐ" ᲨᲣᲛᲐᲮᲔᲠᲘᲡ ᲜᲘᲜᲐᲐᲛᲓᲔᲒᲘ

ახლო წარსულში კარგად ცნობილი გერმანელი მეკარე პარალდ შუმახერი განთავისუფლებულია მეორე ბუნდესლიგის კლუბ „ფორტუნას" (ეილონი) მთავარი მწვრთნელის მოგალეიბისაგან. ეს ცრნაბ 45 წლის შუმახერს თვით კლუბის პრეზიდენტმა ფან ლიორნიერმა გადაცა „ფორტუნასა" და „ეილდსფულ" მატჩს პირველი ტაიმის დამთავრების შემდეგ, როცა ანგარიში იყო 2-0 ეილდსფულს სასარგებლოდ. საერთოდ კი „ფორტუნამ" ეს მატჩი გამანადგურებელი ანგარიშით 1-5 წააგო.

ᲒᲐᲐᲜᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲪᲝᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲨᲐᲣᲚᲘ ᲡᲔᲡᲐᲠ ᲙᲐᲠᲐᲯᲘᲜᲐᲚᲘ

„ᲚᲘᲜ-ᲨᲐᲣᲚᲘᲡ" ᲣᲐᲮᲝᲗᲘ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲡᲞᲔᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲘ ᲡᲔᲡᲐᲠ ᲙᲐᲠᲐᲯᲘᲜᲐᲚᲘᲡ

„ᲚᲘᲜ-ᲨᲐᲣᲚᲘᲡ" ᲣᲐᲮᲝᲗᲘ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲡᲞᲔᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲘ ᲡᲔᲡᲐᲠ ᲙᲐᲠᲐᲯᲘᲜᲐᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗᲘ ᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲐᲪᲘᲐ. ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘᲐ ᲙᲚᲣᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲐ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲒᲠᲘᲜᲘᲩᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘᲗ ᲛᲘᲣᲗᲘᲗᲔᲑᲓᲐ. ᲛᲐᲗᲐᲜᲐᲛᲐᲓ ᲙᲐᲠᲐᲯᲘᲜᲐᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘ ᲛᲔᲢᲘ ᲥᲣᲚᲐ ᲛᲝᲒᲠᲘᲚᲘ ᲓᲐ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲐᲓᲒᲘᲚᲘ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ.

ᲧᲕᲔᲚᲐᲖᲔ ᲛᲔᲢᲘ ᲥᲐᲠᲘᲛᲐ – ᲠᲝᲛᲐᲜᲔᲩᲘᲡᲘ

როგორც რუსეთი პრესა თუწყება, ყველაზე მეტად ამ ქვეყნის ფეხბურთში ჭარიბდება... ეროვნული ნაკრების მთავარი მწვრთნელი ოლეგ რომანცევი. სწორედ მან გადაიხადა ყველაზე მეტი თანხა სხვადასხვა ტიპის დარღვევებისათვის.

მატჩის შუმდგომ პრაკსიფფერენციებზე გამოუცხადებლობისათვის რომანცევი დააჯარიმეს 70 ათასი რუბლით, მწვრთნელის ადგილიდან შუმგირი შეძახილებისათვის — 16 ათასი რუბლით, კიდევ სხვადასხვა ტიპის დარღვევებისათვის — 1000 რუბლით. სეერთო თანხა 87 ათასი რუბლია.

დამრღვევთა შორის მეორე ადგილზეა ეოლოგოროვი „ლოტორიას" ყოფილი მწვრთნელი ვიტორი პრიკაზეკი — 62 500 რუბლი, მესამეზე — ვლადიკავკაზის „ალანიას" ყოფილი მწვრთნელი ვალერი ბაზაევი — 40500 რუბლი.

რა ხდება ქვეყანაზე

ამერიკელები სხვას ნაკლებად სცნობენ

მსოფლიოს, მეტ-ნაკლებად, სპორტთან დაკავშირებული ჟურნალ-გაზეთები წლის მიწურულს ეროვნული ასოციაციებისა და ფედერაციების საუკეთესო საუკეთესო სპორტსმენის გამოკითხვა-გამოვლენის „მარათონში". მასში ჩართული იყო აგრეთვე პოპულარული ამერიკული ყოველკვირეული **Sports Illustrated**. მისმა ჟურნალისტებმა რამდენიმე ნომინაციათ დაასახელეს „ყველაზე" უძლიერესნი, თუმცა ნომინანტთა შორის უპირატესად ჩრდილოამერიკელები მოხვდნენ.

მოპაკვდ ალი – ბოიკოტ ეუფლის: ქრაფენი ოფიციალ ბოლოდროს, მოაკლი დარტყმას!

ჟურნალმა აბსოლუტურ გამარჯვებულად – „საუკუნის თოლეტად" დაასახელა მსოფლიოს სამგზის ჩემპიონი კრიუნი, პროფესიონალთა შორის, ოლიმპიური ჩემპიონი მოპამედ ალი. სხვა ნომინაციებში გაიმარჯვეს ეს გრეცკემ (პოკეი), მაიკლ ჯორდანმა (კალათბურთი), ბეიბ რუთმ (კეგბურთი), ჯიმი ბოიუმმა (ამერიკული ფეხბურთი)...

ყველა დროის საუკეთესო ოლიმპიელად აღიარებულია ცხრაგზის ჩემპიონი მძლეოსანი კარ ლიუისი. მისი უახლოესი მეტოქეები იყვნენ მოციცურავე ქალი ბონი ბლეირი, მძლეოსანები ჯეკი ჯოინერ-კერსი, ელ ორტერი და ჯესი უუენსი, აგრეთვე მოცურავე მარკ სპიცცი.

ყველაზე საინტერესო ნომინაცია იყო – „თოლეტები, რომელთაც ყველაზე დიდი გავლენა იქონიეს თავიანთი სახეობის წინსვლაზე-განვითარებაში". კოსკრეტული გამარჯვებული აქ არ ყოფილა, ჟურნალი მათ დასახელებით შემოიფარგლა. ესენია: ჯეგი ფლემინგი (ფიგურული ცეცურაობა), ბილი ჯინ კინგი (ნოგბურთი), არნოლდ პალმერი (გოლფი), პელე (ფეხბურთი), რიარდ ბეტი (ავტომობილა – სერია NASSAR), ჯეგი რობინსონი (კეტბურთი) და კალათბურთის ლეგენდა ბილ რასელი.

რა თქმა უნდა, იცანით ფოტოზე ჩოგბურთის ჯარსკვლავებია – კოლ ვეფრტი და მარტინა ნავრატილოვა, ოფლიდ, როგორც ზედაკეთ, სულ სხვა ამბავია, მძლავრედაა სველიან ძალაა.

სასიყვარულო დროსტარება სპორტის სასიკეთოდ?

იყო დრო, მწვრთნელები პიროკაპირ დარაჯობდნენ სპასუხისმგებელო შეჯიბრების წინ თავიანთ შეგირდ ვაჟებს, რათა ისინი ქალებს არ გაკარებოდნენ და ენერგია ხელსრ ან ჩაეხშოთ. ახლა სრულიად საწინააღმდეგოს ამტკიცებენ სწავლულები. მაგალითად, იტალიელმა სპორტული მედიცინის სპეციალისტებმა ქალაქ აკვილას უნივერსიტეტიდან, დაადგინეს, რომ სპორტული ასპარეზობის წინ სასიყვარულო დროსტარება სულაც არ არის საზიანო, პირიქით, პორმონების ზრდა ამაღლებს ორგანიზმის ყველა ფუნქციურ რესურსს.

ეს ახალი ამბავი, ცხადია, კიბეელებმა იტალიელმა სპორტის სპეციალისტებმა შეიტყვეს და შეეხოთაც ამოისუნთქეს, ზედმეტი დავი-დარაბა და კინფლიქტი შეგიორდან ვის უნდა!

(ამავალი გვერდიდან)

დაიტანენ ეუ-

ახალი ამბები სუფ-დან

(ამავალი გვერდიდან)

ბოლოს ბოლოს ეროვნული ნაკრების ტუფრად ითამაშებს ფაკულტეტთა. ჩეროკრიბილი ითქვა ეს სად შეგვდებინან ვარიანტებისა და თავიანთი ინტერესების შესაკრიბელად ჩვენი ჯგუფის მეტოქეები. ამ საკითხზე მოლაპარაკება გრძელდება და ორა ა გამორიცხული, რომ შეკრების ადგილად კვიბრობი დასახელდეს. ახლა კი გავიგნოთ ვარიანტებს:

I ვარიანტი

I ტური

2-3 სექტემბერი, 2000 წ.
საქართველო – ლიტვა
უნგრეთი – რუმინეთი
ისეფნეს იტალია

II ტური

7-8 სექტემბერი, 2000 წ.
რუმინეთი – იტალია
ლიტვა – უნგრეთი
ისეფნეს საქართველო

III ტური

10-11 ოქტომბერი, 2000 წ.
უნგრეთი – საქართველო
იტალია – ლიტვა
ისეფნეს რუმინეთი

IV ტური

24-25 მარტი, 2001 წ.
საქართველო – იტალია
ლიტვა – რუმინეთი
ისეფნეს უნგრეთი

V ტური

27-28 მარტი, 2001 წ.
რუმინეთი – საქართ.
იტალია – უნგრეთი
ისეფნეს ლიტვა

VI ტური

2-3 ივნისი, 2001 წ.
ლიტვა – საქართველო
რუმინეთი – უნგრეთი
ისეფნეს იტალია

VII ტური

5-6 ივნისი, 2001 წ.
იტალია – რუმინეთი
უნგრეთი – ლიტვა
ისეფნეს საქართველო

VIII ტური

1-2 სექტემბერი, 2001 წ.
საქართველო – უნგრეთი
ლიტვა – იტალია
ისეფნეს რუმინეთი

IX ტური

4-5 სექტემბერი, 2001 წ.
იტალია – საქართველო
რუმინეთი – ლიტვა
ისეფნეს უნგრეთი

X ტური

6-7 ოქტომბერი, 2001 წ.
ლიტვა – უნგრეთი
საქართველო – რუმინეთი
ისეფნეს იტალია
ფლეი-ოფები
10-11 ნოემბერი, 2001 წ.
13-14 ნოემბერი, 2001 წ.

II ვარიანტი

I ტური

2-3 სექტემბერი, 2000 წ.
იტალია – რუმინეთი
საქართველო – უნგრეთი
ისეფნეს ლიტვა

II ტური

7-8 სექტემბერი, 2000 წ.
ლიტვა – საქართველო
უნგრეთი – იტალია
ისეფნეს რუმინეთი

III ტური

10-11 ოქტომბერი, 2001 წ.
რუმინეთი – უნგრეთი
იტალია – ლიტვა
ისეფნეს საქართველო

IV ტური

24 – 25 მარტი, 2001 წ.
საქართველო – იტალია
ლიტვა – რუმინეთი
ისეფნეს უნგრეთი

V ტური

27-28 მარტი, 2001 წ.
უნგრეთი – ლიტვა
რუმინეთი – საქართველო
ისეფნეს იტალია

VI ტური

2-3 ივნისი, 2001 წ.
რუმინეთი – იტალია
უნგრეთი – საქართველო
ისეფნეს ლიტვა

VII ტური

5-6 ივნისი, 2001 წ.
საქართველო – ლიტვა
იტალია – უნგრეთი
ისეფნეს რუმინეთი

VIII ტური

1-2 სექტემბერი, 2001 წ.
უნგრეთი – რუმინეთი
ლიტვა – საქართველო
ისეფნეს იტალია

IX ტური

4-5 სექტემბერი, 2001 წ.
იტალია – ლიტვა
რუმინეთი – საქართველო
ისეფნეს უნგრეთი

X ტური

6-7 ოქტომბერი, 2001 წ.
ლიტვა – რუმინეთი
საქართველო – უნგრეთი
ისეფნეს იტალია
ფლეი – ოფები
10-11 ნოემბერი, 2001 წ.
13-14 ნოემბერი, 2001 წ.

III ვარიანტი

I ტური

2-3 სექტემბერი, 2000 წ.
იტალია – რუმინეთი
ლიტვა – უნგრეთი
ისეფნეს საქართველო

II ტური

7-8 სექტემბერი, 2000 წ.
საქართველო – ლიტვა
უნგრეთი – იტალია
ისეფნეს რუმინეთი

III ტური

10-11 ოქტომბერი, 2001 წ.
რუმინეთი – უნგრეთი
იტალია – ლიტვა
ისეფნეს საქართველო

IV ტური

24-25 მარტი, 2001 წ.
ლიტვა – იტალია
საქართველო – რუმინეთი
ისეფნეს უნგრეთი

V ტური

27-28 მარტი, 2001 წ.
რუმინეთი – ლიტვა
უნგრეთი – საქართველო
ისეფნეს იტალია

VI ტური

2-3 ივნისი, 2001 წ.
საქართველო – იტალია
ლიტვა – უნგრეთი
ისეფნეს რუმინეთი

VII ტური

5-6 ივნისი, 2001 წ.
ლიტვა – საქართველო
იტალია – უნგრეთი
ისეფნეს რუმინეთი

VIII ტური

1-2 სექტემბერი, 2001 წ.
უნგრეთი – რუმინეთი
საქართველო – იტალია
ისეფნეს ლიტვა

IX ტური

4-5 სექტემბერი, 2001 წ.
იტალია – ლიტვა
რუმინეთი – საქართველო
ისეფნეს უნგრეთი

X ტური

6-7 ოქტომბერი, 2001 წ.
ლიტვა – რუმინეთი
საქართველო – უნგრეთი
ისეფნეს იტალია
ფლეი – ოფები
10-11 ნოემბერი, 2001 წ.
13-14 ნოემბერი, 2001 წ.

ამავალი ნომერიდან

ახალი ამბავი ბერძნულ-ბერძნული ბრძოლიდან

*ბერძნული ბრძოლა ... ბერძნული ... ...